

У ПОЧЕТКУ БЕШЕ ЛАЖ

Зашто сам се из пат позиције у којој се ове године нашао трочлани жири за Награду „Мирослав Антић“ одлучила да подржим књигу Дејана Матића *Између шригесеџи шреће и смрти*?

Понајпре зато што ми се по неукалупљеним пропозицијама ова награда чини најпогоднијом за указивање на нова песничка имена, док је већина других награда хоризонтом очекивања и праксом скројена за већ етаблиране и неколиким књигама потврђене песнике. И свакако зато што Дејан Матић спада у ауторе који већ више од деценије живе с поезијом и за поезију, у њеној аури, у културном животу престонице и земље, креирајући издавачке и фестивалске, промотивне активности „Трећег трга“, док са својим песничким првенцем није журио, што је у другим случајевима уобичајена и препознатљива појава у овим временима. Ако је и живео буку и бес, нестрпљивост и какофонију друштвеног и књижевног живота те деценије, а и те како јесте, он ничим није показао личну нестрпљивост, самоувереност без покрића и хитљу карактеристичну за младачко пробијање звучног зида у песничком простору. Напросто је пажљивије и суптилније од многих ослушкивао искуство и дилеме старијих колега, осматрао нашу и европску песничку сцену у којој генерације надолазе биолошки природно, без обзира да ли декларативно најављују борбени дисконтинуитет или помирљиво померају границе у духу модерног сензибилитета.

Матићеву збирку сачињавају, наравно, тридесет три песме у низу без циклусних структура које би макар привидно указивале на чврсту организацију целине, али целина је неоспорна и огледа се у виду доследне интимистичке исповести песничког субјекта који нема илузија о свету и времену у којем живи, о доследности и самопоуздању јединке, о постојаности љубави и иних емоција, па ни о песничком позиву и евентуалном његовом утицају на задати живот. Лајтмотивска нит која се кроз исповест провлачи смело преображава иницијалну библијску реченицу у нови исказ који сада гласи: У почетку беше лаж. Како опевати истину властитог постојања из овакве перспективе, јесте кључно питање које Матић поставља, свестан његове тежине и замки које пред вољом за искреношћу и истином искрсавају у светлу оваквог универзалног исказа.

Песник не ласка човеку као врсти којој припада. Његове симпатије за људско младунче и његов авантуризам, његово *одрицање одговорности* и *кршарење*, његове манифесте *прошив чекања* и *поседовања* (извучено из наслова Матићевих песама) природан су генерацијски рефлекс одуговлачења да се закорачи у друштвене, породичне и ине обавезе одраслих, посебно у систему поремећених вредности и лажног морала. Матић верује да је свака људска потрага безнадежно лутање, да се у свакој одлуци крије зрнце промашаја. Чином рођења окончан је сан о различитим могућно-

стима. Само у миту постоји повратак, вечност, понављање, неугасла жудња, верност себи и другима. Живот почиње онда када и спознаја да је немогуће два пута крочити у исту воду, или сваки пут поново погурати исти камен уз брдо с надом у другачији исход, онда када Одисеј *заувек* напусти Итаку.

Матићеве песме, без обзира да ли им је амбијент скучена подстанарска соба, шанк у бару, хостел, главни градски трг, Блокови, кревет или пејсаж Сардиније загушен туристичком најездом, сведоче о разапетости младог човека између жудње и глади за учешћем у вртоглавим изазовима свакодневице и осећања да такав живот само умножава лажи, привиде, питања на која нема коначног одговора. Упадљиво велик број стихова у овој књизи завршава се знаком питања које поставља онај који покушава да учи истовремено из буквара живота и древних лектира, онај коме звонка киша одвлачи пажњу од бележења стиха, онај слободан да бира између лаког флерта са живим девојкама и испитног питања о мотивима *мршве граје*. Шта год да човек одабере, једно осећање кривице не гине. Неодлучност доноси кајање, а одлука још веће. Испуњавање живота који задовољава основне чулне потребе, наоко лако и необавезно, не кулминира срећом него умором, меланхолијом, засићеношћу. Живот постаје рутина, преживљавање, потрага за стимулансима који би му могли вратити ауру првих младалачких заноса, победа, узлета. И тако се утапа у још цигарета, још кафа, још жена, још лутања, још речи, још кревета, још лажи, сусрета и растанака, веза-сувенира.

Ове песме су шкрти сажетак једног животног искуства доведеног до осетне интимне потребе за прекретницом. Песме „кратког даха, дугачких пауза“, како је тачно приметио Милан Добричић, али и „свете једноставности... која је врло амбициозна и ризична у исти мах“, како благонаклоно збори о њима Борислав Радовић. Оне су недвосмислена потврда да се родио песник, „уморан и помало насмејан“, који ни сам у ту врсту рођења до симболичне тридесет треће није имао поверења. Очигледно је, мени барем јесте, као и уреднику и поговарачима књиге *Између шригесеи шреће и смрши*, као и двотрећинској већини трочланог жирија за Награду „Мирослав Антић“, да над стиховима прве књиге нашег данашњег лауреата лебди дух одлуке да остатак живота посвети и књижевности. Понекад и понеког на такву одлуку ваља и подстакнути. Живимо у времену када је лакше и комотније некога саплести и без читања, или прославити без књижевних разлога. Радоваће ме ако нашом неконвенционалном и неутабаном одлуком подстакнемо Дејана Матића на будућу посвећеност својој поезији у истој мери у којој се он већ деценију посвећивао књигама својих колега.